Exodus 21:1-24:18

mitsqhsiM aweara

וֹאַלּאָר וַזְינִימְשְׁפָּטִים אֲשֶׁוּ וַזְּשְׁיִם לִּפְנֵיוֹם:	1	them:
כִי תִקנֶהֹ עֶבֶד עבִרִי שָשׁ שֹנִים יֵצֶבֵד וּבַּשְּׁבַעֹּת יֵצֶא לְחִפְשַׂי חִנָּם:	2	When you acquire a Hebrew slave, that person shall serve six years—and shall go free in the seventh year, without payment.
אַם־בָּנָפָּוֹ יָבָא בְּנָפָּוֹ יַצָא אַם־בָּעָל אָשֶהְ הוֹא וְיָצְאָה אָשְׁתְּוֹ עמָו:	3	If [a male slave] came single, he shall leave single; if he had a wife, his wife shall leave with him.
אָם־אֶדנִיוֹ יָתְּדְלִן אשׁה וְיַלְדָה־לָוֹ בִנְים אַוֹ בְנֵוֹת הָאשָה וִילְדֶיה תַהֶּיֶה לָאדֹנֶיה ְוָהָוּא יַצָּא בְנָפִוֹ:	4	If his master gave him a wife, and she has borne him children, the wife and her children shall belong to the master, and he shall leave alone.
וְאָם־אָמֶר יֹאמֵרֹ הָלֶּבֶר אָהַבְתִּיּ אֶת־אֲדֹנִי אֶת־אִשְׁתִּי וְאֶת־בִּנְי לְא אַצְ חָפְשִי:	5	But if the slave declares, "I love my master, and my wife and children: I do not wish to go free,"
וְהַגִּישׁוֹ אֲדֹנִיוֹ אֶלִ־הַאָלֵהִים וְהִגִּישׁוֹ אֶלִּיהַנֶּלֶת אְוֹ אֶל־הִמְזוּזְה וְרָצֵׁע אֲדֹנִיו אֶת־אִזְנוֹ בַּמִּרְצַע וַעֲבַרָן לְעֹלְם:	6	his master shall take him before God.* He shall be brought to the door or the doorpost, and his master shall pierce his ear with an awl; and he shall then remain his master's slave for life.
ּוְכִי־יִמִכְּר אָישׁ אֶת־בּתָוֹ לְאִמֶה לְא תַצָא כְצָאת הַעֲבַדִים:	7	When a parent* sells a daughter as a slave, she shall not go free as other slaves do.
אַם־רָעָّה בְּעִינָי אֲדֹנֶיה אֲשֶרַ־]לְּוֹ[ )לא(יְעָדָה וְהֶפְּדְּה לְעָם נְכְרֵי לא־יִמְשָׁל לְמַכְרָה בְּבִּגְדרֹבָה:	8	If she proves to be displeasing to her master, who designated her for himself, he must let her be redeemed; he shall not have the right to sell her to outsiders, since he broke faith with her.
וְאָם־לָבְנֶוֹ יְיִעְדָנָה כְּמִשְׁפָּט הַבָּנָוֹת יַצְשֶׁה־לְה:	9	And if the master designated her for a son, he shall deal with her as is the practice with free maidens.
אָם־אַתֶרֶת יְקְח־לֶוֹ שַׂאֲרֶה כְּסוּתָה וְענַתָה לְא יִגְרֶע:	10	If he takes another [into the household as his wife], he must not withhold from this one her food, her clothing, or her conjugal rights.*
וְאָם־שַלְשׁ־אַלֶּה לָא יַעֲשָׂה לָה וְיִצְאָה חִנָּם אָין כְּסָף:	11	If he fails her in these three ways, she shall go free, without payment.
מַכָּה אָישׂ וָמֶת מִוֹת יוּמָת:	12	One who fatally strikes another party shall be put to death.
וַאֲשֵׂרֹ לְא צָדָה וִהָאֲלֹהִים אָנָה לִיָדֵוֹ וִשְׂמַתִי לְלָ מַלְוֹם אֲשֵׁר יָנָוּס	13	If [a man]* did so but not by design—it came about
ינגש לא ביו יו היינגיין ביאנייי ליינגייי און אינייי היינגייי שמה:		by an act of God—I will assign you a place to which he can flee.
שְׂמָה:		

- or still holding the victim—shall be put to death. another party—whether having sold one who kidnaps another party—whether having sold (גנֹב אִישׁ וִמְכָרֶוֹ וְנִמְצָא בִיָּדִי מָוֹת יּוּמָת:
- put to death. A likels and ther or mother shall be a likels and the mother or mother shall be
- die but has to take to bed. نزڅر رٰتر۵څد: other with stone or fist, and the victim does not עוווין אָל בוּלָא נָלָא בּלָא נָלָא בּלָא בּלָגיי אָנוּער אָלוּלָן בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלַא בּלָא בּלא בּלָא בּלָא בּלָא בּלא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלָא בּלא בּלָא בּלא בּלָא בּלא בּלָא בּלְא בּלָא בּלְא בּל בּלְא בּל בּל בּל בּלְא בּלְא בּלְא בּלְא בּלְא בּלְא בּלְא בּלְא בּל
- unpunished—except for paying for the idleness and
- must be avenged. female, with a rod, who dies there and then,* this אָר אָמר אָנין אָני אָדע אָנוי אָנין בּעַבֶּט וֹמָת הַחָה יַדְינִי יַדְינָ יָבָם. When a slave-owning party strikes a slave, male or
- not to be avenged, since the one is the other's isi But if the victim survives a day or two, this is. But if the victim survives a day or two, this is
- may exact, the payment to be based on reckoning.* shall be fined according as the woman's husband but no other damage ensues, the one responsible* pushes a pregnant woman and a miscarriage results, און אין זיין זיאָן זיילין זיאָן אַלָּזיִי און אַזיין אַלָּזיין זיין אַלָּזיין זיילין זיאָן אַזָּזיין זיילין זיאָל זיילין זייליין זייליין זיילין זייליין זייליייליין זייליין זייליין זייליין זייליין זייליין זיילייליין זייליין זיי
- בא אווסף אווהוא יהוחה קבשה But if other damage ensues, the penalty shall be
- ក្យារិក្សា រក្សារ ក្រុង សង្គា បុរស្គ កម្ពុជ្ធ បុរស ប្រ ប្រ ប្រភេទ So purn for purn, wound for wound, bruise for bruise.
- person shall let the slave go free on account of slave, male or female, and destroys it, that אַמון אַמון אַמון אַמון אַמאָר אָזיש אָת־עָין עָלוּפְשָׁיי אַפּא slave-owning party strikes the eye of a אַנייילָה אִישׁ אֶת־עָין עָרָהָין אָנִיעָר לָחָפְשָׁיִּ
- or female, that person shall let the slave go free

on account of the tooth.

- but the owner of the ox is not to be punished. אס אוז אָרר אָת־אַישׁ אָל אָר אַשָּר וַמָּת סָלְּוֹל יָסָלָל הַשֹּׂר וְלָא ... When an ox gores a man or a woman to death, the ox נקריי פְּלָל יִשְׁלִר וְקַלּוֹל יָסָלָל הַשֹּׁר וְלָא יִיאַבְּשְׁרִי אָת אָלַאָר אַשָּׁר וַמָּת סָלְוֹל יָסָלֶל הַשְּׁר וְלָא יִיאַשְּׁי אָר הַעָּל הַעָּל הַמָּר הַמָּר הַמָּר הַמָּר הַעָל יִישָּׁר הַמָּר הַמְּר הַמָּר הַמְּר הַמָּר הַמְּר הַמְּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הַיְּיִים הְיִים הְיִים הַיִּים הַיְּיִים הְיִים הַיְּים הַיְּים הַיְּים הַיִּים הַיִּים הַיִּים הְיִים הְּיִים הְיִים הְיִים הְּיִים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיִים הְיִּים הְיִים הְיבְיים הְיִים הְיִים הְיִים הְיבְּים הְיבְּיבְים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְּים הְיבְּים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְים הְיבְיבְים הְיבְי
- shall be stoned and its owner, too, shall be put goring, and its owner, though warned, has failed to guard it, and it kills a man or a woman—the ox
- is imposed to redeem the owner's own life. אום־פנקר יוְנְתוֹ פְּרְלִי שֲׁמֶּירִינִשְׁי אווי או אום־פנקר יוּשְׁי אַנירַ פָּרְי וְנְתוֹ פְּרָלִי אֲמֶירִינִשְׁי אַלִּיי: אווי אוויספרע עליי: אווי אוויספרע עליי:

- אַסְׁנִן עְּנָתְהַ בְּאֶׁתֶּׁרְ בְּתִּיִּתְ עְּלֶבְיִ בַּעָּלְ בַּאָלָ בַּאָלָהָ וֹנְתַּן בִּפְּלָלְיִם:

- ישלחנו החת עינו:
- גאכל אַנו-בַּמָּנְוּ וּבָעָל הַמַּוֹנְ וֹלַיּ:
- וֹבִימֹּגִע אֹגִתְ אֹנְ אֹתְּבִי בִּתְּנִי, גִּסְלָּלְ וֹנִם-בִּלֶּלְגִּו גִּוּמִע: To the habit of the that to that the habit of the habit of

- ascended the mountain of God. Ao Moses and his attendant Joshua arose, and Moses and his attendant Joshua arose, and Moses (som yet היהושט ל
- let anyone who has a legal matter approach them." we return to you. You have Aaron and Hur with you;
- covered the mountain. אלידוָדְרַ וַיְּכֶס הֶעֶּעֶן אֶחִידּהָהָר: When Moses had ascended the mountain, the cloud
- [God] called to Moses from the midst of the cloud. cloud hid it for six days. On the seventh day אוז Dipty מליני ניקקו אליהר מעלי וקעלו לבירי זה abode on Mount Sinai, and the The Presence of הוהי זאם האלו הא
- the Israelites as a consuming fire on the top of
- days and forty nights. mountain; and Moses remained on the mountain forty

- װָלַר אַבוּי אַניל שְׂבִוּי־עָשָׁר אָבֶיל הְשָׁבְּ Wait here for us until. אָל יִדְאָר אָבוּל אָבוּי אָבוּיל אַבְיר עָלָה אָבַליים וְהַנָּה אַבְּירָם הָבָּוּ
- וֹעוּיך עַמַלֶּם מִי-בָעָל יִבְרָיִם יִנְּשָ אַבְעַם:

אַג-מַשָּׂנִי בּיִּנִם נַשִּׂבִיּאַי מִנִּינִב נַאַלו:

- I אינקה בקאש אקלה בהאש הקר Alow the Presence of המראלה בברר יהלה כאש אקלה בראש הקר לעיני ישראל:
- וְעִם נֹאַנֹלֹמֹגם לָגֹלְנִי: אנבלא משֶה בלולך הוקי Moses went inside the cloud and ascended the

- ארבן יגח ארבת יגח כמשפט הזה יעשה לו: 31 So, too, if it gores a minor, male or female, [its owner shall be dealt with according to the same
- אם שָקלִים שַקְלִים שַקְלִים יְתַןְ לְאַדְּנְיו 32 But if the ox gores a slave, male or female, [its והשור יסקל:
  - owner] shall pay thirty shekels of silver to the master, and the ox shall be stoned.
  - ונפל־שמה שור או חמור:
  - של בור או פייכרה איש בר ולא יכסנו 33 When any party opens a pit, or when any party digs a pit and does not cover it, and an ox or an ass falls into it.
  - ישיב לבעליו והמת יהיה־לו: 34 the one responsible for the pit must make
    - restitution—paying the price to the owner, but keeping the dead animal.
- 35 וְכִי־יִגֶּף שַוֹר־אַישׁ אֱת־שַוֹר רֵעָהוּ וָמַת וּמַׂכַרוּ אֱת־הַשַוֹר הַחַיּ וְחַצְּוּ אַת־כַּספוֹ וגָם אַת־הַמֵּת יַחֵצוּן:
- When any party's ox injures a neighbor's ox and it dies, they shall sell the live ox and divide its price; they shall also divide the dead animal.
  - א נוֹדָע כִּי שוֹר נְגַּח הוּא מתמול שלשם ולא ישמרנוּ בעליו 36 If, however, it is known that the ox was in the שַלָּם יִשַלָּם שור תַחַת הַשור וַהַמַת יָהיֵה־לִּוּ:
    - habit of goring, and its owner has failed to guard it, that person must restore ox for ox, but shall keep the dead animal.
- 37 כִּי יָגַנָב־אִישׁ שור אוֹ־שַׂה וּטַבַחוֹ אָוֹ מַכְרָוֹ חַמַשַׁה בַקֹּר יִשַׁלֵּם תַחַת הַשור וְאַרְבַע־צֵאן תְחַת הַשָּה:
  - * When any party steals an ox or a sheep, and slaughters it or sells it, that person shall pay five oxen for the ox, and four sheep for the sheep.—

22

- :בּמִחתֶּרֶת יִמְצֶא הְגַּנְב וְהֻכָּה וָמֶת אֶין לְוֹ דִּמְים: 1 If the thief is seized while tunneling* and beaten to death, there is no bloodguilt in that case.
- אם־זַרְחָה הַשַּׁמֵשׁ עָלִיו הַמֵּים לָוֹ שַׁלָּם יִשַּׁלֶּם אָם־אֵין לוֹ וִנְמַכֶּר בגנבתו:
- If the sun had already risen, there is bloodguilt in that case.—[The thief] must make restitution, and if lacking the means, shall be sold for the
- אם־המצא תמצא ביַדו הגנבה משור עד־חמור עד־שה חיֵים שנים
- But if what was stolen—whether ox or ass or sheep—is found alive and in hand, that person shall pay double.
- בי יַבער־אִישׁ שַׁדָה אוֹ־לַרֶם וְשַׁלָּחֹ אֲת־בַּעִירֹה וּבַעַר בַּשַּׁדָה אָחֵר מֵיטַב 4 שׁדָהוּ וּמֵיטָב כַּרִמוּ יִשׁלֵם:
- When any party who owns livestock lets it loose to graze in another's land, and so allows a field or a vineyard to be grazed bare, restitution must be made for the impairment* of that field or vineyard.
  - יִשֹלֵם הַמַבְעָר אֵת־הַבִּעָרָה:
  - כִּירחַצֵּא אַש וּמַצְאָה קֹצִים וֹנֶאֱכֶל נָּלִישׁ אִוֹ הַקְמָה אָוֹ הַשְׁרָה שַׁלָּם 5 When a fire is started and spreads to thorns, so that stacked, standing, or growing* grain is consumed, the one who started the fire must make restitution.

אַר־אַלְהַיּהֶם לֹי כִּי תַעֲבוֹ אַת־אַלְהַיּהֶם 33 They shall not remain in your land, lest they כִי־יִהְיֵה לְדָ לִמוֹקְשׁ:

cause you to sin against Me; for you will serve their gods-and it will prove a snare to you.

- 1 Then [God] said to Moses, "Come up to הוהי, with מזקני ישראל והשתחויתם מרחק:
  - Aaron, Nadab and Abihu, and seventy elders of Israel, and bow low from afar.
  - 2 וְנָגַּשׁ מֹשַה לְבַדּוֹ אֱל־יִהוֹה וְהֶם לְא יְנָשׁוּ וְהַעָּם לְא יַעֵלוּ עמִוּ:
- Moses alone shall come near הוהי; but the others shall not come near, nor shall the people come up with him."
- וַיָבָא מֹשֵׂה וַיִּסְפָּר לָעָם אָת כַּל־הַבַרַי יְהוֹה וָאָת כַּל־הַמִּשׁפָּטִים וַיַּען כַּל־הַעָּם קוֹל אָחַד וַיַּאמרוּ כַּל־הַהַבַּרִים אַשַר־הַבַּר יָהוָה :נעשה:
- Moses went and repeated to the people all the commands of הוהי and all the rules; and all the people answered with one voice, saying, "All the things that הוהי has commanded we will do!"
- וַיָּכַתְב משָה אָת כָּל־דִּבַרָי יְהוֹה וַיָּשׁכֶּם בַּבַּקר וַיָּבַן מִזְבַּח תחת ההר ושתים עשרה מצבה לשנים עשר שבטי ישראל:
- Moses then wrote down all the commands of הוהי. Early in the morning, he set up an altar at the foot of the mountain, with twelve pillars for the twelve tribes of Israel.
  - 5 נישלח את־נערי בני ישראל ניעלו עלת ניובחו זבחים שלמים ליהוה פרים:
- He designated some assistants* among the Israelites, and they offered burnt offerings and sacrificed bulls as offerings of well-being to
- 6 וַיִּקָח מֹשֵה חַצֵי הַהָּם וַיָּשֵׁם בַּאַנָּנָת וַחַצֵי הַהָּם זָרַק עָל־הַמַזְבַח:
- Moses took one part of the blood and put it in basins, and the other part of the blood he dashed against the altar.
  - 7 וַיַּקָח ספר הַבַּרִית וַיַּקרַא בַּאַזַנִי הַעָם וַיִּאמַרוּ כַּל אֲשַׁר־הַבַּר יָהֹוָה נַעֲשָׂה וְנִשֹּׁמְע:
    - Then he took the record of the covenant and read it aloud to the people. And they said, "All that has spoken we will faithfully do!"*
- וַיָּקָח מֹשֵׁהֹ אֲת־הַדָּם וַיָּזָרָק עַל־הַעָם וַיֹּאמֵר הַנָּה דַם־הַבַּרִיתֹ אֲשֵׂר פַרָת יָהוֹוָה עמַכֶם על כַּל־הַהַבַּרִים הַאַלֵּה:
- Moses took the blood and dashed it on the people and said, "This is the blood of the covenant that now makes with you concerning all these commands."
- 9 וַיָּעֶל מֹשֵׁה וִאָהֵרָן נָדָבַ וַאֲבִיהוּא וְשַׂבִעִים מִזְקנֵי יִשׂרָאֵל:
- Then Moses and Aaron, Nadab and Abihu, and seventy elders of Israel ascended:
- 10 ויראוּ את אלהי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר:
  - and they saw the God of Israel—under whose feet was the likeness of a pavement of sapphire, like the very sky for purity.
- יַדְוֹ אֶת־הָאֵלְהִים וַיִּאכְלָוּ Yet [God] did not raise a hand against the leaders* of the Israelites; they beheld God, and they ate and drank.
- said to Moses, "Come up to Me on the mountain הוהי 21 ניאמר יהוף אלי החרה והיה־שם ואתנה כן את לחת האבן והתורה והמצלה אשר כתבתי להורתם:
  - and wait there, and I will give you the stone tablets with the teachings and commandments which I have inscribed to instruct them."

party's house: if caught, the thief shall pay safekeeping, and they are stolen from that other When any party gives money or goods to another for

the other's property. shall depose before God* and deny laying hands on

- case of both parties shall come before God: the one whom God declares guilty shall pay double to loss, whereof one party alleges, "This is it"—the an ox, an ass, a sheep, a garment, or any other ywży אַל־בָל־דְבַרִי אַשֶּרָ אַל־שַׂלַבַר אַל־בַּלַי אַליבַלידָר אַשֶּרָ אַל־בַלַידָר אַליבַלַר אַליבַלי אַשֶּרָ לַילוּר עַל־שַׂלַבַר עַל־שַׂלָבַר אַל־בַלַר אַשָּרָ נויא פֿויאיפּיאי אַלייבר אַשְּרָ אַליבַלי אַשֶּרָ פּוּ (In all charges of misappropriation—pertaining to
- is injured or is carried off, with no witness sheep or any other animal to guard, and it dies or
- and no restitution shall be made. property of the other; the owner must acquiesce, of them that the one has not laid hands on the
- gnird llens anibraug off, casests, the guardian shall bring אם־טַרָף יִטָּרֶף יְבָאָהוּ עֻר הַטִּרֶפָה לָא יְשִׁלֶם: restitution shall be made to its owner.
- been torn by beasts. it as evidence—not needing to replace what has
- has not been paid,* and lies with her, he must made; but if it was hired, that payment is due.
- make her his wife by payment of a bride-price.
- bride-price for virgins. still weigh out silver in accordance with the
- .You shall not tolerate* a sorceress.
- אז קל־שֹכֶב עִם־בִּהְהַמָּה beast shall be put to death. אז בָל־שַבֶב עָם־בִּהְהַמָה מָוֹת יּוּמָת:
- shall be proscribed.* אססה הוהי alone than יהוחי god other than לצֶלהָים יָהְהַרָ לַבְּהָלָי: בּלְתָּי לִיהֹנָה לְבָהָלָ:

- אם ַיִּמְצָא הַנַּנָּב יְשַׁלָם שְׁנָיִם: בּי־יִתַּן אִישׁ אָל־רֵעַהוּ בֶּסֶף אִרֹבַלִים לִשְּׁמֹר וָנָגָּב מבָית הָאִישׁ
- בַּמְלֵאַכְת בַּמְּבִינִּ:
- יְשַׁלֶּם שִׂלִּים לְנִאַבוּ: יאמר כי־הוא זֶה עֶד הְאֵלְהִים יָבְא הְבַר־שְׂנִיהֶם אֲשֶׂר יִרְשִׁיעִן אֵלְהִים
- אוַ נַמְּלָּב אַנַ נַמְלַב אָנן באָב: s, so ansther an ass, an ox, a When any party gives to another an ass, an ox, a
- וֹכְבַלַּע דֹּמֶּבְיוּ וֹלָאִ יְתַּבָּם: אָס און אס איים אָאים אָלי יַדְיְ בַּמְלָאבֶת בַעָּדְי אָס אַס אַניס אָב עורדי איס פּנול אַני דָר בַּמְלָאבֶת בַעָּר יַאָר בַּעָלָאבֶת בַעָּרָי בַּעָר בַּעָר בַּעָר בַּעָר בַעָּרָ אָמ הַלָּד בַעַלָּאבָת בַעָּרי בַעָּרָי אָט אָליי אָלָד בַעַלָּאבָת בַעָרי בַעָּרָי אָט אַניי אַנְייָ אַנְייָ בַעַלְאַר בַעַלָּאבָת בּעָר בַּעַר בַּעָר בַּעַר בַעַר בַעַר בַעַר בַּעַר בַעַייי בּעַב בַּעַר בַּעַב בַּעַר בַּעַב בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַב בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַב בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַב בַּער בַּעַר בַּעָּב בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעָּב בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּער בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּעַר בַּער בַּעַיב בַּער בַּעַי בַּעַב בַּער בַּעַיב בַּער בַּיבָּי בַּער בַּער בַּיבּייב בַּער בַּער בַּער בַּער בַּער בַּיבּייב בַּער בַּיבּייב בַּער בַּיבּייב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּער בַּער בַּיבּיב בַּער בַיבּיב בּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּבּיב בַּער בַּבּיב בַּער בַּבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּיבּיב בַּער בַּבּיב בַּער בַּיבּיב בַּיב בַּיב בַּער בַּיבּיב בַּ

- ed been noisutitution on, ti thiw saw tempor It אם־בְעֶלְיוֹ עָמִוֹ לָא יְשַׁלֶּם אִם־שַׂכְיִר הֹוּא בָא בִשְׂכְרִוֹ:
- לְנִ לְאַמּוִֹנִי: אָתְהָ בְּאַאָלָתְּוּ נְסַבּלְ מַלְּוּי בְּלֵוּיִלָּיִי אָתָהְ בְּאַרְאָבָת נְּסָבָ מְעָבָּע מַלְוּרָ בְּלַבּלָיבָ אַבָּע בְּלַוּיִלָּיִי אָתָהְ בְּאָבָע מַלְיִבְּלַבְּלַבְּלַבְּעָרָבָּי
- inżuri refuses to give her to him, he must אבירה לותחה לך קינוף לל קפף ישקל לבקור הבתורקה: A her to him, he must

- בקרָים הַאָּרָיִל מִצְרָרִם. You shall not wrong or oppress a stranger, for you were strangers in the land of Egypt.

- boil a kid in its mother's milk. bring to the house of your God 7717. You shall not
- have made ready. on the way and to bring you to the place that I on to gnard you و messenger before you to gnard you ا قت بزدُ هَرْدُ شرِبًا رَطْرُدًا رَطْمُدُلُ تِطَيْرًا رَطَةِرَهُ لِرَالِيَّارِهُ مِن
- he will not pardon your offenses, since My Name is
- be an enemy to your enemies and a foe to your Iliw I , say I shall that I say I that I say it if you obey him and do all that I say. I will with I say it if
- Canaanites, the Hivites, and the Jebusites, and I to the Amorites, the Hittites, the Perizzites, the
- follow their practices, but shall tear them down and smash their pillars to bits.
- from your midst. bread and your water. And I will remove sickness
- אָרִימָרָה בַאָּרָצָרָ אָרִימִפְפָּר יִמֶירָ אָמָלָא: No woman in your land shall miscerty or be barren. איז אַניימִפְפָּר יַמִירָ אָמָלָא: I will let you enjoy the full count of your days.
- come, and I will make all your enemies turn tail* throw into panic all the people among whom you
- drive out before you the Hivites, the Canaanites, Isada ii bna, uou io baead * Plague and a plague ii shall send a plague and it shall shall shall shall
- beasts multiply to your hurt. year, lest the land become desolate and the wild Algnis s ni uoy before you in a single out before you in a single of קא אֲנֶרְשֶׂנִּר מִפְּנֶיךְ בְשִׁנָּה אֶחֶת פֶּן־תִּהְיֶה הָאֹּרֶץ שְׁמִמִּה וְהָבָּה
- until you have increased and possess the land. יאווון vi אַמֶּר הִפְּלָּה יוֹיבוֹלָי הָאָרָ אַנְיִם אָלָן אַמְי הַיִּבְּלָּה אָלָר הָלָבְּלָב יְלָבּלָי הָלָב
- them out before you. of the land into your hands, and you will drive the Sea of Philistia, and from the wilderness to the Euphrates; for I will deliver the inhabitants Twill set your borders from the Sea of Reeds to الإسلام 31 I will set your borders from the Sea of Reeds to
- אַרוֹלְלָת לָהָם וְלֵאלְהַיּהָם בִּרְיִת: You shall make no covenant with them and their איזייקם בְּרִימּי

- בּשַׁלֶב אַכּוֹנִ: אָרְמָיוּן הַלַּיא בֶּיּה יְהֹוֹה אֵלְהַיִּרְ לְאִרתְבַעֶּל בְּּדִי אַרְמִיוּן הַבְּיִבּי אַרְמִיוּן הַבָּיִבּי אַרְמַיּר אַבּיּה יְהֹוֹה אֵלְהַיִּרְ לְאִרתְבַעֶּל בְּּדִי
- אַלְ-חַמַּלְוֹם אַתַּוֹר הַכֹּלְעַיִּ:

- וֹבְלְכִּלְּאָלָגְ בַּוְבַוֹּגְ וֹבַגְּבָנְסֵגְ וֹבִלְבַוֹבְעַיְגוּ: Nyeu My messenger goes before you and brings you. كك حديديرال طرنبادر بالتاجية بها بالباطرة إبتاطية بالتاطية التوجية

אַנגלָגנ וֹגּננוֹג אַנגבננגנוֹ:

- עִּהְרָכִם וְשִׁבָּר תִּשְׁבֶּר מִצְּבְעִיּהָם:
- יַחָיסָרָי אָלוי דְּיָבָרָ אָמי יִבְּיַרָ אָמי יָבוֹיסָ אַטייַאָר אָנוֹדי אַליַדִילָּף אַזוּ הַבְּרָךְ אָמי יִבְּרָךְ אָמי יְבִּיבֶי אַנִי יַבְּרָלָ אָמי יַבְּרָלְ אָמי יַבְּרָלְ אָמי יַבְיַבָּלְי אַנוּ יַבְּלָרְ אַמייַלים אָנוּ אַלוּשְׁיִבְּאָר אַנוּ אַבְּאָר אָנוּים יַבְּלָרְ אָמי יַבְּיִבְּלְי אָנוּים יַבְּלָרְ אָנוּים יַבְּלָרְ אָמי יַבְּיִבְּלָר אָמי יַבְּיִבְּלָר אָמי יַבְּיַבְּלָר אָמי יַבְּיִבְּלָר אָמי יַבְּלָר אָל אָי יִבְּלָר אָל אָי יִבְּלָר אָל אָי יִבְּלָר אָל אָב יִבְּלָר אָל אָב יִבְּלָי אָב יִבְּלָר אָל אָב יִבְּלָר אָל אָב יִבְּלָר אָב יִבְּיִיל יִיבְיל יִבְּיִי יְבְיִיל יִיבְיל יִבְּלְיל יִבְּבְּיל יִבְּיִיל יִבְּלְיל יִבְּיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְּיל יִבְּיל יִבְּיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִבְּיל יִיבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִיבְיל יִיבְיל יִיבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִיבְיל יִיבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְיל יִבְּיל יִיבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יִיבְיל יִיבְיל יִבְיל יִבְּיל יִבְיל יבְּיל יִבְיל יִבְיל יִבְיל יבְּיל יבְּיל יבְּיל יבּיל יבְיל יבּיל יבּיל יבוּיל יבוּיל
- אַּעַ-כַּלְ-אַגְּיֶבָּגְרָ אַלְגִּרָ אַלְגִּרָ אַנִינִּי:
- נאט-החקי מקפניך:
- لإذراج لأبير لألفأتيا:
- ו אُשٗ בֹגבֹכֶּם אַש יִשְׁבֵי הַאַבֶּץ וְגַבִּשְׁתָּמוֹ מפּנִייך:

- 21 You [communal leaders]* shall not ill-treat any widow or orphan.
- יצְעָק אָלֵי שָׁמְע אֶשֶׁמְע צַעָקְחְוֹ: 22 If you do mistreat them, I will heed their outcry as soon as they cry out to Me,
- ממ and My anger shall blaze forth and I will put you וְחַרָה אָפִּי וְהַרְגַתְי אֶתְכֶם בֶּחֶרֶב וְהַיָּוּ נְשֵׂיכֶם אַלְמְלוֹת וּבְנֵיכֶם to the sword, and your own wives shall become widows and your children orphans.
- אם־כְּסֵף ו תַּלְוָה אֶת־תְעָנִי עָמַךְ לֹא־תִהְיֶה לְוֹ כְנִשְׁה 24 If you lend money to My people, to the poor among you, do not act toward them as a creditor; exact לָא־תִשִּימוּן עַלִיו נַשַׂרָ: no interest from them.
  - לו: אם־חבל תַּחבל שלמת בעך עדיבא השמש תשיבנו לו: 25 If you take your neighbor's garment in pledge, you must return it before the sun sets;
- בי הוא שמלתו לערו במה ישלב והיה 26 it is the only available clothing—it is what covers the skin. In what else shall [your כי־יִצעק אַלֵּי וִשֹׁמֵעתי כִּי־חַנַּוּן אַנִי: neighbor] sleep? Therefore, if that person cries out to Me, I will pay heed, for I am compassionate.
  - בעמך לא תאל ונשיא בעמך לא תאר: 27 You shall not revile God, nor put a curse upon a chieftain among your people.
  - 28 You shall not put off the skimming of the first yield of your vats.* You shall give Me the male first-born among your children.
- עם־אָמוֹ בַּיִוֹם You shall do the same with your cattle and your ביום עם־אָמוֹ יָהְיָה עם־אָמוֹ בַּיִוֹם 29 flocks: seven days the male first-born* shall השמיני תתנו לי: remain with its mother; on the eighth day you shall give it to Me.
- You shall be holy people to Me: you must not eat 30 ואָנשַי־קֹדֶשׁ תַהְיָּוּן לַי וּבַשַּׂר בַּשִּׁדָה טַרֵפָה לָא תֹאכֵלוּ לְכַלְב flesh torn by beasts in the field; you shall cast תשלכון אתו: it to the dogs.

- יםס: You must not carry false rumors; you shall not לא תשא שמע שנא אליהשת דר עם רשע להית עד חמס: join hands with the guilty to act as a malicious witness
- 2 לארתהיה אַחַבִי־רַבִּים לִּרָעָת וַלֹא־תַעֲנָה עַל־רָב לִנְטַת אַחַבִי רַבִּים
  - You shall neither side with the mighty* to do wrong—vou shall not give perverse testimony in a dispute so as to pervert it in favor of the mighty-
  - :ובל לא תהדר בריבו: 3 nor shall you show deference to a poor person in a dispute.
  - When you encounter your enemy's ox or ass 4 כי תפנע שור איבך או חמרו תעה השב תשיבנו לו: wandering, you must take it back.

- 5 כִּי־תַרָאֶה חֲמֵוֹר שׁנַאֲךָ רֹבֵץ תַחַת מַשָּׁאוֹ וְחַדַלְתְ מֵעֲוֹב לָוֹ עָזִב When you see the ass of your enemy lying under its burden and would refrain from raising* it, you תעוב עמו: must nevertheless help raise it.
  - לא תְטָה מִשׂפָט אֶבִינְךָ בְּרִיבִוֹ: You shall not subvert the rights of your needy in their disputes.
- 7 מהברישקר תרחק ונקי וצהיל אליתהלג כי לאיאצהיק רשע: Keep far from a false charge; do not bring death on those who are innocent and in the right, for I will not acquit the wrongdoer.
- 8 ושחד לא תקח כי השחד יעור פקחים ויסלף הברי צדיקים: Do not take bribes, for bribes blind the clear-sighted and upset the pleas of those who are in the right.
- 9 וגר לא תלחץ ואַתַּם יִדַעתַם אַת־נַפַשׁ הַגַּר כִּי־גַרַים הַיִיתַם בַּאָרֵץ You shall not oppress a stranger, for you know the feelings of the stranger, having yourselves been strangers in the land of Egypt.
  - :ושש שנים תורע אַת־אַרצַך ואָספּת אַת־תבואָתָה: 10 Six years you shall sow your land and gather in its yield;
- 11 וָהַשַּׂבִיעָת תִשִּׁמִטַנָּה וּנִטַשַׁתְּה וַאָכֵלוֹ אֲבִינֵי עַמֵּךְ וַיִּתְרָּם תֹאכֵל but in the seventh you shall let it rest and lie fallow. Let the needy among your people eat of it. חית השדה כן־תעשה לכרמך לזיתך: and what they leave let the wild beasts eat. You shall do the same with your vineyards and your olive groves.
- נוּח משלי המשביעי השביעי השבי seventh day you shall cease from labor, in order שורך ותמכך וינפש בראמתך והגר: that your ox and your ass may rest, and that your home-born slave and the stranger may be refreshed.
- ובכל אַשר־אַמרתי אָליכם תשמרו ושם אַלהים אַחרים לא תולירו 13 Be on guard concerning all that I have told you. Make no mention of the names of other gods; they לא ישמע על־פיך: shall not be heard on your lips.
  - בשנה: שלש רגלים תחג לי בשנה: 14 Three times a year you shall hold a festival for
  - 15 אַת־חַג הַמַצות תְשִׁמר שַבְעָת יָמִים תאכָל מַצוֹת כַאֲשֵר צַוִּיתְרָ You shall observe the Feast of Unleavened Bread—eating unleavened bread for seven days as I למועד חדש האביב כי־בו יצאת ממצרים ולא־יראו פני ריקם: have commanded you—at the set time in the month* of Abib, for in it you went forth from Egypt; and none shall appear before Me empty-handed;
  - 16 וחג הקציר בכּוּרֵי מַעַשִּׁיךַ אֲשֵׂר תַּוֹרַע בַשַּׁדָה וַחָג הַאַסף בּצַאת and the Feast of the Harvest, of the first fruits of your work, of what you sow in the field; and הַשַּׁלָה בַּאַסִפָּךָ אֲת־מַעֲשַׂיִךָ מַן־הַשַּׁדָה: the Feast of Ingathering at the end of the year, when you gather in the results of your work from the field.
    - יהוָה: אַל־פְנֵי הָאָדְן יְהְוֹה: עוֹלְשׁ פַּעְמִים בַּשׁנָה יֵרְאֶהׁ כְּלֹּזְכָוֹרְלָ אֶל־פְנֵי הָאָדְן יְהְוֹה: before the Sovereign, הוהי.
    - י ער־בְּקר: אַרייִין חָלֶב־חְגִי עִר־בְּקר: You shall not offer the blood of My sacrifice with anything leavened; and the fat of My festal offering shall not be left lying until morning.